

Recensie How to Preach

Teun de Ridder

Bespreking van: Samuel Wells, *How to Preach: Times, Seasons, Texts and Contexts*, Norwich: Canterbury Press, 2023.

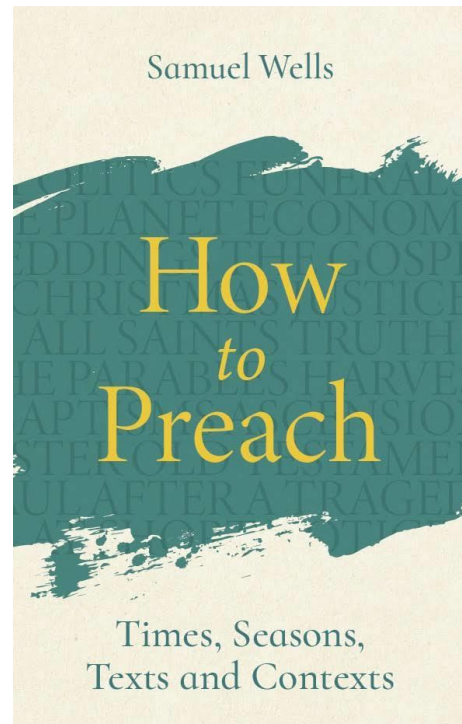
Hoe preek je? Dat is een vraag naar de praktijk van de prediking. Het is een ambachtelijke vraag vanuit de werkplaats van de predikant. In goede Anglicaanse traditie gaat het daarbij niet om een boeiende voordracht, maar puur om de inhoud van de preek. Dit nieuwste boek van Sam Wells wil dan ook geen theoretische homiletiek zijn, maar is in feite gewoon een bundeling van meer dan 50 preken, verzameld rondom actuele thema's, kerkelijk jaar, Bijbelteksten en bijzondere gelegenheden. Elk hoofdstuk bevat een inleiding, een aantal praktische tips en 2 of 3 preken met wat commentaar.

Hoe te preken? Dat is ook een analytische vraag naar je eigen praktijk. Alleen daarom al is dit een belangrijk boek. Wells geeft een inkijkje in zijn keuken en nodigt ons uit mee te kijken, zonder ons per se te suggereren dat wij het ook zo moeten doen. Daarmee is het een collegiaal en heilzaam boek. Je eigen preekpraktijk kan gemakkelijk een gestolde werkelijkheid voor je worden, waarbij je langzamerhand patronen ontwikkelt die ook versmallend kunnen werken.

Dus is het goed als prediker af en toe er een prekenboek als dit bij te pakken en je te laten verrassen hoe het ook anders kan door belangrijke predikers uit heden en verleden.

Het is een praktisch boek allereerst. Je kunt het gemakkelijk even naslaan als je moet preken met Kerst, over een onbekende profeet, je toch eens de politieke actualiteit wil betrekken of je op zoek bent naar de goede toon voor een trouwpreek. Op allerlei manieren bewaart Wells je voor valkuilen, zowel qua toon als theologisch. Bijvoorbeeld rondom Kerst zegt hij: 'You absolutely must not tell people what is wrong with the way they celebrate Christmas' (110). En bij preken over vrede: 'Work hard to ensure that what you're describing is a Christocentric vision, not a world that would work perfectly well without Jesus' (36). De checklists hebben de kenmerkende Britse humoristische ondertoon, waardoor je je er ontspannen toe kunt verhouden. Een tekst- en onderwerpenregister maakt het geheel af, zodat je het ook breder als naslagwerk bij de preekvoorbereiding kunt gebruiken.

Met alle relativering blijven de knappe preken van Wells wel indrukwekkend. Ze zitten boordevol verhalen uit de hedendaagse cultuur, en ook vol theologische en intellectuele creativiteit. Als lezer hoef je je daar niet door te laten imponeren, maar mag je je ook gewoon laten voeden en inspireren. Zó kan het dus. Je proeft tussen de regels door dat de auteur zelf veel plezier beleeft aan het maken van preken en je merkt dat ook aan de preken zelf die speels, associatief en open zijn. Wells haalt echt alles uit de kast. Bij nóg een extra preek over Pasen schrijft hij: 'I include the sermon below

because it's so much fun.' (162). Preken is een ernstig gebeuren, denk ik soms, maar mag het ook een heilig spel met woorden zijn? Dan hoeft je het experiment niet te schuwen.

In het hoofdstuk over 'Preken over oudtestamentische poëzie' krijg je opeens een inkijkje in het preekvoorbereidingsproces van Wells als hij schrijft: 'So the real work is, once you've done your own exegesis, to set the sermon up with a question to which this passage gives a compelling answer.' (201) De exegese is voor Wells een opmaat naar het hermeneutische en homiletische. In de exegese ligt dus ook niet de kracht van Wells, zoals hijzelf ook eerlijk toegeeft, als hij in het hoofdstuk over 'Preken uit het Oude Testament' met spijt zegt zelf geen Hebreeuws te kunnen (181). 'Once you've worked out what that answer and question are, you can ransack your personal history and memory of stories.' Het effect daarvan is dat het zwaartepunt in zijn preken dan ook niet ligt op de Bijbeltekst, maar in een hermeneutisch idee. Daarvoor moet hij hard werken.

Je voelt tijdens het lezen van een preek daarvan de kracht, maar ook de zwakte. De kracht is dat er echt theologisch een punt gemaakt wordt, waarin je meegenomen wordt. Er wordt echt iets gezegd over God, over Christus en over de kerk, in *onze* tijd. Het is geen vrijblijvend gebabbel, het is thetisch en vol pathos. Samuel Wells, merk je, denkt vanuit de grote lijnen van theologie en geschiedenis en dat geeft zijn preken helderheid en visionaire kracht. Voor de hoorder is het een meeslepende ervaring. Zouden we daarvan kunnen profiteren? Zou dat theologisch gewicht en de pathos in mijn preken niet een onsje meer mogen zijn?

Aan de andere kant zitten de preken in dit boek wel heel erg vol; ze voelen 'gecondenseerd'. In kort bestek komt er heel veel langs. Er zitten ook weinig losse eindjes in zijn preken. In het slechtste geval krijgen preken zo iets gekunsteld of zelfs elitairs. Ik denk zomaar dat ze voor de meeste 'gewone kerkgangers' over de hoofden heen gaan. Nu is dat niet het allerergste, want ook intellectuelen hebben vast voedsel nodig, maar zelfs voor hen blijft er weinig ruimte om te horen over. Je wordt weinig aan de hand genomen en gewoon de wereld van de Bijbeltekst binnen geleid. Waarbij je je eigen vragen mag stellen en antwoorden kunt vinden. Graag had ik gezien dat Wells iets meer vertrouwen had in zowel de tekst als de hoorder. Maar zoek je vooral een boek om je te helpen dichterbij onze tijd te komen, dan vind je hier toch wel heel veel inspiratie.

Het mooiste van het boek is eigenlijk de eerste zin, die prachtig past bij onze *Company of Preachers*. Een zin om in je oren te knopen als prediker: 'Preaching may look like a lone art, but it isn't: behind it sits a host of companions, teachers, scholars, critics, family members and sources of inspiration.' (ix) Wat dat betreft is Sam Wells een fijne gesprekspartner, in geestelijke zin een *family member*.